

معرفی

درباره کتاب «آقا صادق»
فرق «شهادت» با ماحسن مجیدیان
نویسنده

✚ اسم کتاب «آقا صادق» را می‌گذارم کتاب بی‌ادعایی، کتاب کار، کتاب از پا نشستن، کتاب رفتن و نماندن. مؤمن را هم در روایات با کم حرفی، کم ادعایی و پرکاری ستوده‌اند. پرکاری فضیلت کمی نیست که

شهید سلیمانی بزرگ هم در جلسه‌ای اشاره داشته: «پرکارها شهید می‌شوند». شهید این کتاب، همان مؤمن روایات است. خود کتاب هم در فرم و روایت و نمایاندن بخشی از روزهای جنگ و گوشه‌ای از خدمات جهادگرها، خالی از ادعا و بازی‌های ادبی است. به دنبال این حرف‌ها که باید طوری روایت کنیم تا خواننده جذب شود و پای یک کتاب بنشیند و کتاب را زمین نگذارد و... نرفته است.

کتاب دوم انتشارات «راه‌یار» از دسته جهادسازندگی به جهادگر شهید سید محمدصادق دشتی پرداخته است. کار جمع و جوری از آقای محمد رضا حسینی و در نهایت با ۳۳ روایت و هر روایت به قاعده سه چهار ورق در حدود ۱۵۰ صفحه مختصر و مفید از احوالات شهید دشتی، از زبان خانواده و دوستان به همراه تیرهای رسا و معمولی.

در آیین نگاه همراهان شهید، با آدمی ساده و صمیمی اما شگفت مواجهیم. ساده از این جهت که شهید این کتاب در زمان حیاتش سرآمد و شناسا یا سردار و از مسئولان رده بالا نیست، بلکه نیرویی بسان نیروهای دیگر جهادگر در جبهه

است. رزمنده‌ای بدون تابلو، بی‌هیاهو و مشغول به کار خودش اما شگفت از این نظر که همین صادق دشتی ساده و صمیمی با روحی بلند و همتی عالی، موتور محرکه جنبنده خستگی ناپذیر جبهه‌هاست.

این حجم از کار و دوندگی و جریزه و جسارت، کار آدم‌های معمولی مثل من و ما نیست، بلکه حاکی از روح عظیم مؤمنانه‌ای است که به شدت به کار و اهدافش ایمان دارد، از پا نمی‌نشیند، مشکلات را مانع نمی‌بیند، عقل مصلحت‌اندیش را کنار گذاشته و عشق و جنون ناب را به میدان آورده و به دل خطر می‌رود.

حواش جمع است، خیلی هم جمع است که کل پول هفت ماه کار در جبهه‌اش را به ستاد آبادان بابت موتور امانتی که دستش بوده و مفقود شده است، برمی‌گرداند و با دست و جیب خالی مرخصی می‌رود در حالی که حتی پول کرایه ماشین تا فیروزآباد را هم ندارد. شهیدا فرق‌شان با ما به نظر دقیقاً در همین بزنه‌هاست.

در خلال احوالات جالب شهید دشتی با گریه‌ها، طنازی‌ها، فرهیختگی‌ها و مجاهدت‌هایی که آن عزیز داشته، شرح نسبتاً خوبی از فعالیت‌های بچه‌های فارس و فیروزآباد و جهادگران آن خطه، در جبهه جنوب به‌ویژه منطقه آبادان و حجم گسترده خدمات بی‌وقفه آنها و فراهم کردن تمهیدات و امکانات لازم لجستیکی و عمرانی برای عملیات‌های مختلف و... شرح داده شده که تحسین برانگیز است. ✚

به مناسبت ۸ آبان، سالگرد درگذشت مرحوم قیصر امین‌پور، یکی از کتاب‌های او را بازخوانی کردیم

سرآغازی بر پژوهش در شعر فارسی معاصر

کتاب «سنت و نوآوری در شعر معاصر» در واقع پایان‌نامه دکتری مرحوم قیصر امین‌پور است که سال ۱۳۷۶ از آن دفاع کرده، اما چاپ و انتشارش پس از فراز و فرودها در نهایت به سال ۱۳۸۳

پونه فضالئی
منتقد ادبی

رسیده است.

او در مقدمه اثر مانند هر پژوهش دانشگاهی دیگر، به بیان دلایل انتخاب این موضوع و اهمیت بررسی آن می‌پردازد. وی که در زمان نوشتن این اثر شاعری شناخته شده و عمری راهمپای شعر و ادبیات پیموده بود، تقابل یا رویارویی سنت و نوآوری یا تجدد را در عرصه شعر امری طبیعی و بدیهی می‌داند؛ اما در عین حال به دشواری‌های مسیر تحقیق در این حوزه نیز واقف و معترف است.

زیرا معاصر بودن و به اصطلاح باز بودن پرونده شعر زمان ما، مانند گرد و غباری مانع دیدن صحیح و درست تصاویر است. از سوی دیگر پرداختن به ادبیات معاصر امکانات و امتیازهایی نیز در اختیار پژوهشگر می‌گذارد؛ از جمله آگاهی بر اوضاع زمانه و زیست هنرمند و بررسی ساده‌تر عوامل بیرونی و جامعه‌شناختی یا روان‌شناختی مؤثر بر شکل‌گیری اثر هنری.

وی معتقد است برای شناخت ریشه‌های نهال جوان ادبیات معاصر، از بررسی درخت کهنسال شعر فارسی گریزی نیست. به همین دلیل در فصل‌های ابتدایی کتاب ضمن بیان تعاریف و معانی سنت و نوآوری از منظرهای گوناگون، با نقل نقد و نظریات مختلف به بررسی پیوند این دو مفهوم در عرصه هنر و ادبیات می‌پردازد.

امین‌پور برای جامعیت بیشتر اثر خود، از منظر دانش‌های دیگر همچون فلسفه تاریخ، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی نیز موضوع را مورد پژوهش قرار داده است. در این خصوص فصل سوم کتاب با عنوان

«تحول و تکامل هنر و

ادبیات» مروری دارد بر نظریه‌های تکامل و توسعه جوامع انسانی از ابتدا تا کنون. او بیان می‌کند ترقی و تکامل در هنر به معنای نفی مطلق گذشته و انقطاع کامل از آن نیست و اساساً مفهوم تکامل در اینجا با مفهوم آن در علوم تجربی یا حتی علوم انسانی متفاوت است. در این بخش نظریه‌های تاریخ‌گرایی، دوری یا ادواری، تکامل طبیعی ارگانیسم، نظریه مد و نیز نظرات جدیدتر شکل‌گرایی، ساخت‌گرایی و هرمنوتیک مرتبط با تغییرات هنری و ادبی بررسی می‌شود.

نویسنده پس از مروری بر نظریه‌های جامعه‌شناختی و روان‌شناختی تغییر در فصل ششم مفاهیم سنت و نوآوری در فرهنگ مردم ایران و تاریخچه آن و نیز رویکرد فرهنگ عمومی نسبت به بیگانگان و تأثیرپذیری از آنان را بررسی می‌کند و در فصل هشتم کتاب به سنت و سیر نقد ادبی در ادبیات عرب و تأثیر

گذر از پزشکی به ادبیات

قیصر امین‌پور، نویسنده و یکی از تأثیرگذارترین شاعران انقلاب اسلامی و منتخب هفتمین همایش چهره‌های ماندگار در سال ۱۳۸۷ است. او برگزیده اولین دوره جشنواره بین‌المللی شعر فجر در بخش آیینی نیز بود. قیصر امین‌پور در ۲ اردیبهشت ۱۳۳۸ در گتوند که از توابع شهرستان شوشتر در استان خوزستان است به دنیا آمد.

سال ۱۳۵۷ در رشته دامپزشکی دانشگاه تهران پذیرفته شد، ولی پس از مدتی از تحصیل در این رشته انصراف داد. قیصر سال ۱۳۶۳ بار دیگر، اما در رشته زبان و ادبیات فارسی به دانشگاه رفت و این رشته را تا مقطع دکترا گذراند و سال ۱۳۷۶ از پایان‌نامه دکتری خود با راهنمایی محمد رضا شفیعی‌کدکنی با عنوان «سنت و نوآوری در شعر معاصر» دفاع کرد.

او سال ۱۳۵۸، همراه سید حسن حسینی از جمله شاعرانی بود که در شکل‌گیری و استمرار فعالیت‌های واحد شعر حوزه هنری تا سال ۱۳۶۶ تأثیرگذار بود. وی طی این دوران مسئولیت صفحه شعر هفته‌نامه سروش را بر عهده داشت و اولین مجموعه شعر خود را سال ۱۳۶۳ منتشر کرد. امین‌پور، تدریس در دانشگاه را سال ۱۳۶۷ و در دانشگاه الزهرا آغاز کرد و سپس سال ۱۳۶۹ در دانشگاه تهران مشغول تدریس شد. وی سال ۱۳۸۲ به‌عنوان عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزیده شد. وی سال ۱۳۸۶ بر اثر بیماری کلیه و قلب در بیمارستان دی تهران درگذشت.

